

REFERENCES:

1. Administratyvnyi protses - zmist i zahalni rysy. (2016, December 8). [Administrative process - content and general features]. *Sudova vlada Ukrainy*. Retrieved from: <https://lh.pl.court.gov.ua/sud1617/press-centr/news/313726/> [in Ukrainian].
2. Maksymenko, N.V. (2024). Pryntsyp zakonnosti v administratyvnomu sudochynstvi yak odyn iz skladovykh elementiv pryntsypu verkhovenstva prava. [The principle of legality in administrative proceedings as one of the constituent elements of the principle of the rule of law]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pravo. №16*. 111-115. Retrieved from: <https://pravo.cusu.edu.ua/index.php/pravo/article/view/408/421> [in Ukrainian].
3. Korchynskiy, O. (2017). Pryntsypy administratyvnoho sudochynstva yak osnova zakhystu prav liudyny i hromadianyna. [Principles of administrative justice as the basis for the protection of human and civil rights]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnikha»*. Seriya: Yurydychni nauky. № 876. 151-156. Retrieved from: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/jun/13185/151-156.pdf> [in Ukrainian].
4. Pryntsyp zakonnosti yak odyn iz elementiv verkhovenstva prava: osoblyvosti zastosuvannya pid chas vyrishennia sotsialnykh sporiv. (2023, April 21). [The principle of legality as one of the elements of the rule of law: features of application in resolving social disputes]. Retrieved from: [https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/presentation_bernaziu_k_effektivnii_zahist%20\(1\).pdf](https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/presentation_bernaziu_k_effektivnii_zahist%20(1).pdf) [in Ukrainian].
5. Zastosuvannya yurydychnoi vyznachenosti yak elementa verkhovenstva prava: praktychni porady suddi. (2021, December 7). [Applying legal certainty as an element of the rule of law: practical advice from a judge]. Retrieved from: <https://pravo.ua/zastosuvannya-iurydychnoi-vyznachenosti-iak-elementu-verkhovenstva-prava-praktychni-porady-suddi/> [in Ukrainian].
6. Harifullin, M.V. (2024). Vyrishalna rol pryntsypiv administratyvnoi protsedury v zabezpechenni efektyvnoho rehuliuвання administratyvnykh aktiv. [The crucial role of the principles of administrative procedure in ensuring the effective regulation of administrative acts]. *Elektronne naukove vydannia «Analitichno-porivnialne pravoznavstvo»*. №1. Retrieved from: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2024/03/67.pdf> [in Ukrainian].
7. Koliushko, I.B., Kubida, R.O. (2003). Polozhennia pro administratyvni sudy FRN. [Regulations on administrative courts of Germany]. *Administratyvna yustytisiia: yevropeyskyi dosvid i propozytsii dlia Ukrainy*. 260–313. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 19.11.2024

УДК 364-787.82

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-17-158-162

Палій Іван Олександрович,

аспірант кафедри права та правоохоронної діяльності

Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

paliy.newlevel@gmail.com

ORCID ID: 0009-0009-2235-2828

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ НАЙБІЛЬШ ВРАЗЛИВИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ

Стаття присвячена актуальним питанням системи соціального захисту найбільш вразливих верств населення в Україні. Звернуто увагу на складнощі, які виникають у формуванні та реалізації державної політики у сфері соціального захисту даних верств населення, зумовлені введенням воєнного стану. Наголошено, що держава приділяє значну увагу формуванню та розвитку соціально-економічних, медико-санітарних програм, спрямованих на захист соціальних прав громадян України, фінансуванню та подальший їх розвиток.

Розкрито нормативно-правову основу соціального захисту найбільш вразливих верств населення, з виділенням основних напрямів державної політики. Грунтуючись на звітові Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, виділено та охарактеризовано актуальні питання з основних напрямів державної соціальної допомоги для найбільш вразливих верств населення, у результаті вказано шляхи вирішення порушених проблем. Наголошено, що створення соціально-орієнтованого національного законодавства впливатиме на соціально-культурну активність суспільства, сприятиме стабілізації економічного розвитку держави, що позитивно відобразиться на поступовому зростанню добробуту громадян.

Ключові слова: вразливі верстви населення, соціальний захист, соціальні гарантії, конституційні права, державна політика

Paliy I. PECULIARITIES OF THE STATE SOCIAL POLICY IN THE FIELD OF PROTECTION OF THE MOST VULNERABLE GROUPS OF THE POPULATION

The article is devoted to the topical issues of the social protection system for the most vulnerable groups of the

population in Ukraine. Attention is drawn to the difficulties arising in the formation and implementation of the State policy in the field of social protection of vulnerable groups of the population due to the introduction of martial law. It is emphasized that the State pays considerable attention to the formation and development of socio-economic, medical and healthcare programs aimed at protecting the social rights of Ukrainian citizens, financing and further development of such programs.

The article reveals the legal framework for social protection of the most vulnerable groups of the population, highlighting the main directions of state policy. Based on the report of the Verkhovna Rada Commissioner for Human Rights, the author identifies and characterizes topical issues in the main areas of state social assistance for the most vulnerable groups of the population, and as a result, indicates ways to solve the problems raised. It is emphasized that the creation of socially-oriented national legislation will influence the socio-cultural activity of society, contribute to the stabilization of the economic development of the State, which will have a positive impact on the gradual growth of citizens' welfare.

Key words: vulnerable groups of the population, social protection, social guarantees, constitutional rights, public policy

Постановка проблеми. Конституція України надає право кожному громадянину на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом [2]. Також Основним Законом визначено спосіб гарантування реалізації соціального захисту незахищеним верствам населення через створення соціальних державних програм, мережі закладів для догляду за непрацездатними особами.

На сьогодні в умовах воєнного стану та глибокої економічної кризи питання соціального захисту всіх верств населення, особливо найбільш незахищених, є актуальною та болючою проблемою у формуванні державної соціальної політики. Це зумовлено низкою обставин: введенням воєнного стану, звідси - підвищенням потреб збільшення видатків на фінансування сектору безпеки та оборони; глибока економічна криза, яку переживає країна у результаті воєнних дій та отримання недофінансування бюджету, і як наслідок - зростання дефіциту державного бюджету; винайдення Урядом механізмів підтримки малого, середнього бізнесу, щоб підтримати спроможність діяльності останніх тощо.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження проблем соціального захисту населення приділяли свою увагу такі науковці, як: О.О. Аніна, А.М. Балашов, С. М. Бондаренко, Н.П. Борецька, Н.В.Бугас, Л.А. Горієва, Є.Ю. Соболь, Т.І. Косова, О.Ю. Лихошва, Н.В. Максименко, І.М. Михайловська, В.І. Москаленко, О.В. Неліпович, Т.І. Павлюк, Н.В. Рак, В.А. Скуратівський, П.К. Ситник, І.І. Смирнова, А.О. Чечель тощо. Не дивлячись на значний інтерес науковців до порушеної проблеми, вона залишається актуальною та потребує перманентного дослідження.

Метою статті є аналіз теоретико-правової складової політики соціального захисту найбільш вразливих верств населення з виділенням проблем, що виникають у цій сфері на державному рівні з урахуванням сьогодення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Держава приділяє значну увагу формуванню та розвитку соціально-економічних, медико-санітарних програм, спрямованих на захист соціальних прав громадян України, фінансування та подальший їх розвиток. На вагомість соціально-орієнтованого напрямку державної політики вказують як конституційні норми, так і низка законодавчих актів.

Основними законодавчими актами, що містить правові засади щодо досліджуваної нами політики, є Закон України «Про соціальні послуги», «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики». Статтею 8 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» визначений внутрішній вектор соціальної політики, де першочерговим напрямом є забезпечення гарантованих Конституцією України прав і свобод громадян на основі впровадження європейських стандартів соціального захисту, підвищення якості соціальних послуг [5]. Серед інших також звернути увагу на Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» тощо.

На безпосередню регламентацію соціального захисту найбільш вразливих верств населення направлена Постанова Кабінету Міністрів України «Про підвищення рівня соціального захисту найбільш вразливих верств населення» від 28.12.2011 № 1381 [6], яка передбачає особливості щодо встановлення пенсійного забезпечення особам, звільненим з військової служби, по інвалідності, у разі втрати годувальника; особливості встановлення доплат членам сімей загиблих (померлих) захисників і захисниць України; визначає підвищення до пенсії дітям війни (крім тих, на яких поширюється дія Законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» і «Про жертви нацистських переслідувань»); отримання надбавки, додаткової пенсії, підвищення до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, відповідно до Законів України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про жертви нацистських переслідувань» і «Про соціальний захист дітей війни», таке підвищення провадиться за їх вибором за однією з підстав [6]. Як бачимо, нормативний акт визначив не весь перелік представників населення, що відноситься до категорії найбільш вразливих.

Відповідно до ст. 1 ч.1 п. 3 Закону України «Про соціальні послуги» визначено, що вразливі групи населення - особи/сім'ї, які мають найвищий ризик потрапляння у складні життєві обставини через вплив

несприятливих зовнішніх та/або внутрішніх чинників [7].

Науковці давно дійшли згоди, що жоден вимір бідності не може відобразити всі аспекти вразливості та всі сторони прояву такого багатоаспектного явища. Тому, коли йдеться про ідентифікацію найбільш вразливих груп населення, аналіз базується одночасно на кількох вимірах. Це дозволяє, з одного боку, виявити тих, хто потрапляє під дію найбільшого числа негативних факторів зовнішнього середовища, відповідно, має найвищі ризики комплексної бідності, а з іншого — визначити специфіку кожного з аспектів вразливості для кращого реагування різних заходів політики [8, с. 76].

Оскільки показниками соціального рівня населення та віднесення його до певного прошарку є спроможність реагувати останніми на економічні, політичні зміни. Відповідно це відображається на соціальній активності цієї групи осіб: неспроможності реалізації права на гідне існування, пониження доходу менше, ніж прожитковий мінімум, зріст безробіття, появи маргіналів, зріст дітей-сиріт.

Ці явища зазнали ще більшого загострення у зв'язку з веденням активних бойових дій на території України, що викликало глибоку економічну кризу, розколовши суспільство на неспроможних забезпечити себе гідним існуванням та заможних людей.

З огляду на це до 2023 року зросла кількість звернень (5530 повідомлень) до Уповноваженого Верховної Ради з прав людини про порушення прав людини і громадянина у сфері соціального захисту [8]. Як зазначає Уповноважений: «найчастіше порушували питання пенсійного забезпечення, отримання державних соціальних допомог, встановлення статусів осіб пільгових категорій (осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи; реабілітованих осіб; осіб з інвалідністю) і документів, що підтверджують відповідний статус, які дають право на передбачені законодавством пільги, реалізацію права на отримання пільг і житлової субсидії, соціальних послуг і компенсації фізичним особам за надання соціальної послуги з догляду» [8].

На період введення та дії воєнного стану Уряд країни вжив заходів, що передбачають автоматичне продовження виплати пенсії по інвалідності, втратою годувальника у разі неможливості проходження повторного огляду виплата пенсії. Вказана вище гарантія захисту передбачена п. 14-6.1 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 9 липня 2003 року № 1058-IV, який також п. 14-6.2 передбачив можливість призначення пенсії для осіб, які проживають/проживали на території, на якій ведуться (велися) бойові дії, та/або на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України, у разі якщо звернення за призначенням пенсії відбулося в період дії воєнного стану в Україні та протягом трьох місяців після його припинення або скасування [4]. Паралельно неможливість повторного проходження МСЕК або ЛКК на період дії воєнного стану на території України уряд закріпив Постановою Кабінету Міністрів України від 8 березня 2022 р. № 225 «Деякі питання порядку проведення медико-соціальної експертизи на період дії воєнного стану на території України» [1].

Для врегулювання питання щодо вчасного призначення та надання пільг і житлових субсидій на оплату житлово-комунальних послуг малозабезпеченим особам у зв'язку з несвоєчасним реагуванням територіальних органів Пенсійного фонду України, прийнято Постанову Кабінету Міністрів України від 22 грудня 2023 р. № 1351 «Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України щодо ведення державних реєстрів отримувачів житлових субсидій та осіб, які мають право на пільги».

Для вирішення вказаної проблеми ч. 2 вказаної Постанови Пенсійний фонд України зобов'язано здійснити: технічне доопрацювання веб-порталу електронних послуг Пенсійного фонду України та його мобільного додатка; внести до Реєстру осіб, які мають право на пільги, та Реєстру отримувачів житлових субсидій відомостей починаючи з 1 грудня 2022 року [3].

Відносно отримання соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства, то на сьогодні у правовому полі постала проблема неузгодженості деяких нормативно-правових актів у цій сфері, прийнятих у період воєнного стану.

Так, Уповноважений з прав людини зазначає, що за результатами моніторингу Міністерства соціальної політики України та Національної соціальної сервісної служби України за результатами розгляду звернення особи з інвалідністю з дитинства та встановлення факту порушення його права на отримання державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства (далі – ДСДІ) з дня встановлення інвалідності після досягнення повноліття, встановлено неузгодженість основних положень нормативно-правових актів, які визначають порядок призначення та виплати ДСДІ, та додатково прийнятих актів у цій сфері під час дії правового режиму воєнного стану, та, як наслідок, призвели до порушень права осіб з інвалідністю з дитинства на соціальний захист після досягнення повноліття. У процесі моніторингу виявлено порушення прав 1770 осіб з інвалідністю з дитинства на отримання державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства після досягнення повноліття та прав 69 законних представників зазначених осіб щодо виставлення їм безпідставної вимоги про повернення коштів [8].

На сьогодні Мінсоцполітики розробило проект постанови Кабінету Міністрів України, яким конкретизовано умови надання державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства після досягнення ними повноліття під час воєнного стану, але даний проект так і залишився на стадії розгляду.

Щодо соціального обслуговування найбільш вразливих верств населення, то на сьогодні спостерігається порушення органами місцевого самоврядування права на отримання компенсацій фізичним особам за надання соціальних послуг з догляду на непрофесійній і професійній основі, які мають надавати за

рахунок коштів місцевого бюджету [8]. Основною причиною цього порушення - відсутність у місцевих бюджетах видатків для забезпечення такого виду виплати.

Висновки. Соціальний захист найбільш вразливих верств населення є однією із обов'язкових складових гарантування соціальною державою, яка бере на себе зобов'язання забезпечити кожному членові суспільства гідний сучасної людини мінімум соціальних благ. Відповідно основними напрямками державної соціальної політики у сфері захисту найбільш вразливих верств населення за Конституцією та чинним законодавством України можна виділити:

- забезпечення цільових програм соціально-економічної спрямованості;
- забезпечення підтримки сім'ї, дитинства, материнства і батьківства;
- забезпечення програми з реабілітації у сфері охорони здоров'я та соціального захисту населення;
- розвиток системи соціальних служб, які забезпечують соціальний захист громадян;
- встановлення пенсій по інвалідності, інших видів соціальних виплат та допомог тощо.

Створення соціально-орієнтованого національного законодавства впливатиме на соціально-культурну активність суспільства, сприятиме стабілізації економічного розвитку держави, що позитивно відобразиться на поступовому зростанню добробуту громадян, наближення його до рівня, що склався у державах - членах ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Деякі питання порядку проведення медико-соціальної експертизи на період дії воєнного стану на території України : Постанова Кабінету Міністрів України від 8 березня 2022 р. № 225. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225-2022-%D0%BF>
2. Конституція України від 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України щодо ведення державних реєстрів отримувачів житлових субсидій та осіб, які мають право на пільги : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 грудня 2023 р. № 1351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2023-%D0%BF#Text>.
4. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 9 липня 2003 року № 1058-IV. Дата оновлення 24.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#top>
5. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 01.07.2010 р. № 2411-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>
6. Про підвищення рівня соціального захисту найбільш вразливих верств населення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1381. Дата оновлення 01.03.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>
7. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. Дата оновлення 31.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
8. Черенько Л. Націленість соціальних програм на вразливі групи населення: сталі тенденції та повоєнні перспективи. *Demography and Social Economy*, 1 (51), 73-95. URL: <https://doi.org/10.15407/dse2023.01.073>
9. Щорічна доповідь про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2023 році. URL: <https://ombudsman.gov.ua/report-2023/>

REFERENCES:

1. Deiaci pytannia poriadku provedennia medyko-sotsialnoi ekspertyzy na period dii voiennoho stanu na terytorii Ukrainy : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 8 bereznia 2022 r. № 225 [Some issues of the procedure for conducting a medical and social examination during the period of martial law on the territory of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 8, 2022 No. 225.] Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225-2022-%D0%BF> [in Ukrainian].
2. Konstytutsiia Ukrainy. (1996, June 28). [Constitution of Ukraine]. Retrieved from: <https://cutt.ly/xeYQ6vm8> [in Ukrainian].
3. Deiaci pytannia poriadku provedennia medyko-sotsialnoi ekspertyzy na period dii voiennoho stanu na terytorii Ukrainy : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 8 bereznia 2022 r. № 225 [On making changes to some acts of the Cabinet of Ministers of Ukraine regarding the maintenance of state registers of recipients of housing subsidies and persons entitled to benefits: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 22, 2023 No. 1351]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2023-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
4. On mandatory state pension insurance: Law of Ukraine dated July 9, 2003 № 1058-IV. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#top> [in Ukrainian].
5. On the principles of domestic and foreign policy: Law of Ukraine dated July 1, 2010 No. 2411-VI. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> [in Ukrainian].
6. On increasing the level of social protection of the most vulnerable sections of the population: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 12.28.2011 No. 1381. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text> [in Ukrainian].
7. On social services: Law of Ukraine dated January 17, 2019 No. 2671-VIII. Date of dismissal 12/31/2023. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> [in Ukrainian].

8. Cherenko, Liudmyla (2023). Natsilenist sotsialnykh prohram na vrazlyvi hrupy naselennia: stali tendentsii ta poivoienni perspektyvy [Targeting of Social Programs at Vulnerable Groups: Sustainable Trends and Post-War Prospects]. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika - Demography and Social Economy*, 1 (51), 73-95. Retrieved from: <https://doi.org/10.15407/dse2023.01.073> [in Ukrainian].

9. Shchorichna dopovid pro stan doderzhannia ta zakhystu prav i svobod liudyny i hromadianyna v Ukraini u 2023 rotsi [Annual report on the state of observance and protection of human and citizen rights and freedoms in Ukraine in 2023]. Retrieved from: <https://ombudsman.gov.ua/report-2023/> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 26.11.2024

УДК 351.824.1

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-17-162-166

Пешков Володимир Володимирович,

аспірант Науково-дослідного інституту публічного права

vvpesh1988@gmail.com

ORCID ID: 0009-0007-7286-6259

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Стаття є дослідженням можливих напрямків вдосконалення та адаптації діяльності органів публічної адміністрації в умовах воєнного стану, засад на підставі яких ця діяльність виконується. Проведене дослідження базується на аналізі нормативно-правових актів та вчених праць у цій галузі. Надано визначення понять публічної адміністрації та засади, а також поняття вдосконалення адміністративно-правових засад діяльності органів публічної адміністрації в умовах воєнного стану як процесу. Визначено мету проведення даних вдосконалень, а також ключові напрямки їх проведення.

Визначено, що адміністративно-правові засади діяльності органів публічної адміністрації в умовах воєнного стану - це процес модернізації та адаптації способів і методів публічного адміністрування, принципів і напрямків здійснення діяльності з метою зберегти стабільність у державі, забезпечити безпеку громадян, ефективну адаптацію суспільства до умов війни, територіальну цілісність і суверенітет держави, можливість продовження функціонування державних інститутів в умовах воєнного стану, збереження економіки, забезпечення національної безпеки та оборони, а також вирішення широкого спектру викликів і задач які постають перед органами публічної адміністрації в умовах воєнного стану. Цей процес є динамічним і у своїй основі є реакцією держави на обставини перебігу війни.

До напрямків вдосконалення адміністративно-правових засад діяльності органів публічної адміністрації в умовах воєнного стану є необхідність: забезпечення механізмів оперативного реагування; підвищення кваліфікації публічних службовців шляхом організації професійного навчання; раціоналізації використання, збереження і перерозподілу ресурсів в державі; забезпечення максимально можливих умов для ресурсної (електричної, водної, теплової), матеріально-технічної самостійності адміністративно-територіальних одиниць, що є критично важливим в населених пунктах, близьких до лінії бойового зіткнення; удосконалення чинних нормативно-правових актів та внесення до них відповідних змін, які б враховували реалії перебігу війни, нововиявлені проблеми, та питання які потребують термінового врегулювання стає фундаментальною необхідністю.

Ключові слова: війна, засада, органи публічної адміністрації, воєнний стан, вдосконалення, адаптація, адміністративно-правові засади.

Peshkov V. DIRECTIONS FOR IMPROVING THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL PRINCIPLES OF THE ACTIVITIES OF PUBLIC ADMINISTRATION BODIES UNDER MARTIAL LAW

The article is a research of possible areas of improvement and adaptation of the activity of public administration bodies in the conditions of martial law, the basis of which this activity is carried out. The conducted research is based on the analysis of normative legal acts and scientific works in this field. The definition of the concepts of public administration and the basis, as well as the concept of improving the administrative and legal basis of the activity of public administration bodies in the conditions of martial law as a process, is given. The purpose of carrying out these improvements, as well as the key directions of their carrying out, have been determined.

It has been determined that the administrative and legal foundations of the activities of public administration bodies under martial law are the process of modernizing and adapting the methods and principles of public administration, as well as the directions of activity, with the aim of maintaining stability in the state, ensuring the safety of citizens, effectively adapting society to wartime conditions, preserving the territorial integrity and sovereignty of the state, enabling the continued functioning of state institutions under martial law, sustaining the economy, ensuring national security and defense, and addressing a wide range of challenges and tasks faced by public administration bodies during martial law. This process is dynamic and fundamentally represents the state's response to the circumstances of the ongoing war.

The directions for improving the administrative and legal foundations of public administration bodies' activities under martial law include the necessity of: ensuring mechanisms for rapid response; enhancing the qualifications of public servants